
Dokument na rokovanie

B9-0393/2022

12.9.2022

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie

v súlade s článkom 132 ods. 2 rokovacieho poriadku

o dôsledkoch sucha, požiarov a iných extrémnych poveternostných javov:
zvýšenie úsilia EÚ v boji proti zmene klímy
(2022/2829(RSP))

Benoît Biteau
v mene skupiny Verts/ALE

Uznesenie Európskeho parlamentu o dôsledkoch sucha, požiarov a iných extrémnych poveternostných javov: zvýšenie úsilia EÚ v boji proti zmene klímy (2022/2829(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na globálnu hodnotiacu správu o znižovaní rizika katastrof a osobitnú správu o suchu z roku 2021, ktorú vypracoval Úrad OSN pre znižovanie rizika katastrof,
- so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja dohodnuté v roku 2015, najmä na cieľ č. 15,
- so zreteľom na Dohovor OSN o boji proti dezertifikácii (UNCCD),
- so zreteľom na celosvetový prehľad stavu mokradí za rok 2021, ktorú zverejnil Ramsarský dohovor o mokradiach majúcej medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva,
- so zreteľom na správu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Sucho v Európe – august 2022,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 16. júla 2021 s názvom Nová stratégia EÚ pre lesy do roku 2030 (COM(2021)0572),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 – Prinavrátanie prírody do našich životov (COM(2020)0380),
- so zreteľom na globálnu hodnotiacu správu Medzivládnej vedecko-politickej platformy pre biodiverzitu a ekosystémové služby z roku 2019 o biodiverzite a ekosystémových službách,
- so zreteľom na Európsku vodnú chartu,
- so zreteľom na štvrtú kapitolu správy Medzinárodného panelu o zmene klímy (IPCC) o hydrológii a vodných zdrojoch,
- so zreteľom na uznesenie Valného zhromaždenia OSN z 28. júla 2010 o práve človeka na vodu a hygienu,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. septembra 2015 k ďalšiemu postupu nadväzujúcemu na európsku iniciatívu občanov Right2Water¹,
- so zreteľom na správu Európskej environmentálnej agentúry (EEA) č. 17/2020

---

¹ Ú. v. EÚ C 316, 22.9.2017, s. 99.

- s názvom Voda a poľnohospodárstvo: smerom k udržateľným riešeniam,
- so zreteľom na správu Svetového inštitútu pre zdroje z 21. januára 2020 s názvom „Achieving Abundance: Understanding the Cost of a Sustainable Water Future“,
  - so zreteľom na správu EEA zo 14. októbra 2021 s názvom Vodné zdroje v Európe – konfrontácia nedostatku vody: aktualizované hodnotenie,
  - so zreteľom na kontrolu vhodnosti rámcovej smernice o vode z roku 2019², smernice o podzemných vodách³, smernice o environmentálnych normách kvality⁴ a smernice o povodniach⁵,
  - so zreteľom na hodnotiace správy a osobitné správy IPCC,
  - so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže pre 64 % Európy bolo vyhlásené varovanie pred suchom a pre 17 % platí výstraha pred suchom; keďže podľa predbežných údajov je súčasné sucho najhoršie za posledných najmenej 500 rokov; keďže priemerná teplota v Európe za august aj za obdobie jún až august⁶ v roku 2022 bola najvyššia v histórii; keďže sa predpokladá, že v nadchádzajúcich mesiacoch budú vo veľkej časti Európy pretrvávajúť suchšie podmienky, než je obvyklé, a keďže vlny horúčav a sucha sa navzájom posilňujú;
- B. keďže zmena klímy má už teraz dramatické účinky na ekosystémy a ľudskú populáciu; keďže podľa IPCC sa európsky kontinent otepľuje rýchlejšie ako ostatné časti sveta, pričom v roku 2019 sa teplota zvýšila o 2 °C v porovnaní s predindustriálnymi úrovňami, zatiaľ čo celosvetový priemerný nárast teploty predstavoval 1,1 °C; keďže tohtoročné rekordné sucho je posledným zo série extrémnych poveternostných javov, ktoré sa stávajú novým normálom a ktorých objem a rozsah narastá; keďže kolobeh vody sa v dôsledku zmeny klímy zintenzívňuje, bude dochádzať k častejším a intenzívnejším suchám, búrkam a záplavám;
- C. keďže Svetový inštitút pre zdroje zistil, že šesť krajín EÚ (Belgicko, Cyprus, Grécko, Portugalsko, Španielsko a Taliansko) čelí vysokému nedostatku vody, a predpokladá, že do roku 2030 nastane 56 % rozdiel medzi obnoviteľnou celosvetovou dodávkou vody a dopytom po nej⁷; keďže EEA odhaduje, že nedostatok vody už postihuje 20 % európskeho územia a 30 % jeho obyvateľstva, a náklady na sucho v Európe odhaduje

---

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/118/ES z 12. decembra 2006 o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality (Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s. 19).

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/105/ES zo 16. decembra 2008 o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky (Ú. v. ES L 348, 24.12.2008, s. 84).

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík (Ú. v. EÚ L 288, 6.11.2007, s. 27).

⁶ <https://climate.copernicus.eu/surface-air-temperature-august-2022>

⁷ Svetový inštitút pre zdroje, „Achieving abundance: understanding the cost of a sustainable water future“, 21. januára 2020.

na 2 až 9 miliárd EUR ročne⁸;

- D. keďže zmena klímy zmenila poveternostné podmienky v Európe tak, že pretrvávajú systémy vysokého tlaku vzduchu, čo vedie k dlhým obdobiam s malým množstvom zrážok alebo úplne bez nich, v dôsledku čoho sa vegetačné obdobia plodín stávajú suchšími; keďže pôdna vlhkosť prispieva k dopĺňaniu zásob podzemnej vody, k štruktúre pôdy a bioty, k teplote pôdy a nedostatok vody vedie okrem iného k erózii pôdy a nižšej produkcii plodín; keďže v porovnaní s júnom 2022 sú anomálie pôdnej vlhkosti aj naďalej vo väčšine Európy výrazne záporné v dôsledku nedostatku zrážok a vln horúčav, ktoré sa vyskytli v posledných mesiacoch;
- E. keďže prognózy výnosov kukurice na zrno, sóje a slnečnice v EÚ sú najviac ovplyvnené, pričom zníženie sa v porovnaní s priemerom za posledných päť rokov odhaduje na -16 %, -15 % a -12 %; keďže to pravdepodobne vo veľkej miere ovplyvní aj ostatné plodiny, najmä krmoviny; keďže závažnosť vplyvu sucha a horúčav na poľnohospodársku produkciu sa za posledných 50 rokov približne strojnásobila⁹; keďže tieto nižšie úrovne produkcie sú obzvlášť znepokojujúce vzhľadom na dôsledky prebiehajúceho konfliktu na Ukrajine na trh s potravinami a krmivami;
- F. keďže podľa najnovšieho Svetového atlasu dezertifikácie je viac ako 75 % rozlohy Zeme už znehodnotenej a je možné, že do roku 2050 sa znehodnotí viac ako 90 %; keďže na úrovni EÚ postihuje dezertifikácia 8 % územia, najmä v južnej, východnej a strednej Európe, a to na ploche 14 miliónov hektárov; keďže 13 členských štátov vyhlásilo, že je postihnutých dezertifikáciou, ako ju vymedzuje UNCCD; keďže dezertifikácia je okrem iného spôsobená eróziou pôdy, nadmerným spásaním a úbytkom vegetačného pokryvu, najmä stromov, salinizáciou, úbytkom organických látok v pôde a bioty a znižovaním biodiverzity; keďže v roku 2015 sa EÚ a členské štáty zaviazali dosiahnuť do roku 2030 neutralitu degradácie pôdy v EÚ;
- G. keďže v článku 4 písm. b) bode ii) rámcovej smernice o vode sa uvádza, že „členské štáty budú chrániť, zlepšovať a obnovovať všetky útvary podzemných vôd, zabezpečia rovnováhu medzi odberom a dopĺňaním podzemných vôd s cieľom dosiahnutia dobrého stavu podzemných vôd najneskôr do 15 rokov od dátumu nadobudnutia platnosti tejto smernice“; keďže o 22 rokov neskôr len 40 % monitorovaných jazier, ústí riek a pobrežných vôd spĺňa podmienky „dobrého“ alebo „veľmi dobrého“ ekologického stavu, ktoré sa vyžadujú v smernici; keďže kontrola spôsobilosti podľa smernice ukázala, že na takmer 50 % vodných útvarov sa vzťahujú výnimky, čo je neuspokojivé;
- H. keďže voda je základnou zložkou potravinového cyklu; keďže na dosiahnutie spravodlivého, zdravého, ekologického a udržateľného potravinového systému je nevyhnutná dobrá kvalita podzemných a povrchových vôd, ako aj ich dostupnosť v dostatočnom množstve, ako sa uvádza v stratégii Z farmy na stôl; keďže dostatočné množstvo čistej vody je nevyhnutné pre realizáciu a dosiahnutie skutočného obehového hospodárstva v EÚ; keďže sa v nariadení o strategických plánoch spoločnej

⁸ Európska environmentálna agentúra, Vodné zdroje v Európe – konfrontácia nedostatku vody: aktualizované hodnotenie, 14. októbra 2021.

⁹ Mekonen, Zelalem A. a kol., Wildfire exacerbates high-latitude soil carbon losses from climate warming, *Environment Research Letters*, zv. 17, č. 9, september 2022.

poľnohospodárskej politiky (SPP)¹⁰ stanovuje cieľ „podporovať udržateľný rozvoj a efektívny manažment prírodných zdrojov, ako sú voda, pôda a vzduch, a to aj znížením závislosti od chemikálií“;

- I. keďže poľnohospodárstvo závisí od dostupnosti vody; keďže zavlažovanie pomáha chrániť poľnohospodárov pred premenlivosťou klímy a zvyšuje výnosy, ale zároveň predstavuje značný tlak na vodné zdroje; keďže podľa Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) neexistuje žiadny zdokumentovaný príklad výraznej úspory vody z poľných plodín po zavedení zavlažovania vyspelými technológiami, zatiaľ čo investície do lepšej zavlažovacej technológie naopak vo všeobecnosti vedú k zvýšeniu spotreby vody¹¹; zatiaľ čo v roku 2016 bolo zavlažovaných len 6 % poľnohospodárskej pôdy EÚ, čo však predstavovalo 24 % všetkých odberov vody v EÚ; keďže podľa osobitnej správy Európskeho dvora audítorov o udržateľnom využívaní vody v poľnohospodárstve nebolo vykonávanie SPP dôsledne zosúladené s vodnou politikou EÚ a nezlepšenie tohto stavu by mohlo viesť k zvýšenému tlaku na vodné zdroje;
- J. keďže odber vody z otvorených a podzemných vôd na pitie, pre priemysel a poľnohospodárstvo, ktorý je ešte znásobený extrémne vysokými teplotami a nedostatkom zrážok, znamená zvýšenú koncentráciu znečisťujúcich látok a živín, a tým aj výskyt toxických rias a patogénov, ako sa to stalo v európskych riečnych systémoch, ústiach riek a vodných nádržiach, čo vedie k masovému úhynu sladkovodných živočíchov a rýb, kolapsu rybolovu a zániku zdrojov obživy; keďže vysoké teploty vody tiež znižujú obsah kyslíka, čo má závažný vplyv na ryby; keďže znížený prietok vody v rieke spojený s bagrovaním uvoľňuje koncentrované toxíny, ktoré sa nahromadili v sedimentoch, čo má veľký vplyv na vodné organizmy a rybolov v spodných tokoch;
- K. keďže 60 % povodí riek sa nachádza v nadnárodných regiónoch, zásadný význam má účinná cezhraničná spolupráca; keďže 20 európskych krajín má viac ako 10 % svojich vodných zdrojov závislých od iných krajín, pričom v prípade piatich krajín pochádza viac ako 75 % zdrojov vody zo zahraničia prostredníctvom riek¹²; keďže nedodržovanie smernice o čistení komunálnych odpadových vôd v pohraničných regiónoch spôsobuje zhoršenie stavu cezhraničných vodných útvarov, čo znemožňuje dosiahnutie cieľov rámcovej smernice o vode v prijímajúcom členskom štáte; keďže hoci sa v rámcovej smernici o vode spomínajú „príslušné ekoregióny“, v praxi je spolupráca v oblasti vody slabá; keďže sa očakáva, že v dôsledku nedostatku zdrojov sa hydro politická zložitosť spoločných povodí zvýši; keďže nedostatok vody a pravidlá pridelovania v rámci európskych právnych predpisov v oblasti vody sa pravdepodobne stanú závažným problémom; keďže v celosvetovom meradle je potrebná cezhraničná spolupráca v oblasti vodného hospodárstva, aby sa zabezpečilo spravodlivé rozdelenie prínosov, aby sa predišlo konfliktom, podporilo sa prepojenie ekosystémov energie,

---

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1).

¹¹ <https://www.fao.org/3/I7090EN/i7090en.pdf>

¹² <https://iwaponline.com/wp/article/21/3/496/66362/Transboundary-water-governance-in-the-European>

potravín a vody, a aby sa zabezpečilo udržateľné hospodárenie s vodou a ochrana ekosystémov;

- L. keďže obnoviteľné zdroje vody na obyvateľa sa v Európskej únii za posledných 60 rokov znížili o 17 %; keďže viaceré krajiny EÚ, ako napríklad Francúzsko, Španielsko a Taliansko, museli v posledných mesiacoch v dôsledku sucha obmedziť prísun pitnej vody, pričom napríklad viac ako 100 obcí vo Francúzsku sa v súčasnosti musí spoliehať na dodávku pitnej vody z cisterien; keďže úniky vody predstavujú 24 % celkovej spotreby vody v Únii;
- M. keďže ročné prietoky riek v južnej a juhovýchodnej Európe klesajú a v severnej a severovýchodnej Európe stúpajú; keďže výroba vodnej energie a chladiace systémy elektrární sú vážne postihnuté; keďže projekt AMBER preukázal, že európske rieky blokuje viac ako 1 milión prekážok, pričom viac ako 85 % menších hrádzí je v zlom stave alebo sú nefunkčné; keďže všetky prekážky majú vplyv na zdravie rieky a kolobeh vody, menia prirodzený tok rieky a blokujú migračné trasy rýb;
- N. keďže znížený objem uskladnenej vody má závažné dôsledky v sektore energetiky, a to tak pre výrobu vodnej energie, ako aj pre chladiace systémy iných elektrární; keďže suchá tohto leta ešte viac prehĺbili vážny výpadok na trhu s energiou, ktorému Európa čelí;
- O. keďže výroba jadrovej energie je závislá od vodných zdrojov; keďže mnohé jadrové elektrárne museli v lete kvôli suchu spomaliť svoju činnosť, čo zvýšilo bezpečnostné riziká; keďže v záujme zachovania výroby energie boli piatim francúzskym jadrovým elektrárnám udelené výnimky z environmentálnych noriem upravujúcich teplotu vody vypúšťanej do životného prostredia¹³; keďže by to mohlo viesť k ďalším vplyvom na vodné ekosystémy, ktoré sú už teraz postihnuté vlnami horúčav;
- P. keďže rastúca potreba vody pre priemyselné činnosti konkuruje poľnohospodárskemu zavlažovaniu a vytvára napätie vo vidieckych oblastiach;
- Q. keďže mnohé turistické aktivity sú závislé od riek a nedostatok vody v súčasnosti postihuje 17 % územia EÚ, pričom situácia je znepokojujúcejšia v oblasti Stredozemného mora, kde približne 50 % obyvateľstva čelila neustálemu nedostatku vody počas letných mesiacov a mnohé turistické atrakcie museli kvôli suchu pozastaviť svoju činnosť;
- R. keďže nedostatok zrážok a masívne odbery vody na zavlažovanie majú vplyv na riečnu dopravu a spôsobujú ťažkosti so zásobovaním ťažkými materiálmi, najmä v údolí rieky Rýn, čo má negatívny vplyv na mnohé odvetvia činnosti;
- S. keďže odlesňovanie a degradácia lesov v povodiach ohrozujú dostupnosť vody; keďže lesy sú čoraz zraniteľnejšie voči vplyvom zmeny klímy, najmä rastúcemu výskytu lesných požiarov; keďže roky sucha a degradácie vytvorili ideálne podmienky na šírenie lesných požiarov; keďže Európa zažíva lesné požiare dramatických rozmerov;

---

¹³ <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000046150840>

- T. keďže za 10 rokov (od roku 2011 do roku 2021) vyhorelo viac ako päť miliónov hektárov lesov, najmä v dôsledku sucha; keďže len v období od 4. júna do 3. septembra spôsobili lesné požiare celkovú spálenú plochu 508 260 hektárov¹⁴, pričom kapacita EÚ na boj s lesnými požiarimi dosiahla svoje hranice;
- U. keďže stabilné, zmiešané, viacetážové a viacdruhovú lesy so súvislým porastom prinášajú mnohé vedľajšie výhody, najmä zmiernenie následkov sucha a horúčav; keďže agrolesnícke systémy a stromy začlenené do agroekosystémov takisto prinášajú mnohé výhody vrátane produktivity a odolnosti;
- V. keďže OSN odhaduje, že od roku 1970 zaniklo na celom svete 35 % mokradí, a to trikrát rýchlejšie ako v prípade prírodných lesov, napriek tomu, že poskytujú mnohé výhody; keďže pobrežné mokrade, ako sú mangrovové porasty, zachytávajú uhlík až 55-krát rýchlejšie ako tropické dažďové pralesy, zatiaľ čo rašeliniská, ktoré pokrývajú len 3 % zemskeho povrchu, dokážu zachytiť 30 % všetkého uhlíka v pôde len vtedy, keď sú mokré, pričom absorbovaním prebytočnej vody dokážu zabrániť záplavám a suchu; keďže podľa Komisie sa v EÚ stratili približne dve tretiny mokradí, ktoré existovali pred 100 rokmi;
- W. keďže Valné zhromaždenie OSN uznalo 28. júla 2010 právo na vodu a hygienu za ľudské právo; keďže čistá pitná voda je základom všetkých ľudských práv; keďže v roku 2013 podpísalo 1 884 790 občanov európsku iniciatívu občanov s názvom Right2Water o práve na vodu a hygienu; keďže v súčasnosti 1 milión občanov EÚ nemá prístup k vode a 8 miliónov nemá prístup k hygiene;
- X. keďže sucho zhoršuje životné podmienky ľudí z dôvodu horúčav a nedostatku vody; keďže najodkázanejšie osoby sú neúmerne postihnuté; keďže v európskych krajinách, ktoré sú najviac postihnuté suchom, dochádza k nadmernej úmrtnosti; keďže prístup k primeranému bývaniu je základným právom; keďže sucho spôsobuje praskliny v najnestabilnejších budovách a zhoršuje tak kvalitu života obyvateľov; keďže sucho má vplyv aj na duševné zdravie a posilňuje ekologickú úzkosť, najmä u mladých ľudí; keďže vysoké teploty sú zároveň spojené so zvýšeným počtom samovrážd; keďže zmena klímy má na mužov a ženy odlišný vplyv; keďže ženy môžu byť citlivejšie na extrémne vysoké teploty, najmä pokiaľ ide o najstaršie vekové skupiny;
- Y. keďže sucho, požiare, extrémne teploty okolia a iné extrémne poveternostné javy majú čoraz väčší vplyv aj na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, pričom ovplyvňujú čoraz viac pracovníkov, najmä pracovníkov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, v stavebníctve a zdravotníctve, a hasičov; keďže teplo je pre pracovníkov pracujúcich vonku veľkým zdravotným rizikom a môže spôsobiť dehydratáciu, vyčerpanie z tepla a úpal, a za najextrémnejších okolností aj stratu vedomia či infarkt; keďže používanie osobných ochranných prostriedkov v extrémnych horúčavách je mimoriadne náročné; keďže extrémne výkyvy počasia ovplyvňujú aj duševné zdravie a spôsobujú poruchy, ako sú úzkosť, poruchy nálady, stres a depresia; keďže rastúca nepredvídateľnosť extrémnych poveternostných podmienok a nimi spôsobené finančné straty tento tlak ešte zväčšia;

---

¹⁴ <https://atmosphere.copernicus.eu/europes-summer-wildfire-emissions-highest-15-years>

1. pripomína, že v súlade s európskym právnym predpisom v oblasti klímy a ďalšími legislatívnymi a nelegislatívnymi textami o klíme by Európska únia mala zintenzívniť svoje opatrenia v oblasti klímy, a to tak v oblasti zmierňovania s cieľom udržať globálne otepľovanie pod 1,5 °C v porovnaní s predindustriálnymi úrovňami, ako aj v oblasti adaptácie s cieľom podporiť odolnosť; vyzýva Komisiu, aby na 27. zasadnutí konferencie zmluvných strán rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP27) v Egypte aktualizovala národne stanovený príspevok EÚ v rámci Parížskej dohody a zvýšila svoj cieľ znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2030 na 65 % v porovnaní s úrovňami z roku 1991;
2. víta návrh zákona EÚ o obnove prírody, ktorý by sa mal ďalej zdokonaľiť v záujme vytvoriť rámec pre obnovu ekosystémov odolných voči suchu vrátane obnovy viacetážných a viacdruhových lesov so súvislým porastom, mokradí, prirodzeného vegetačného pokryvu, dynamiky záplavových oblastí, prirodzenej infiltrácie v celej krajine a zlepšenia odolnosti povodí;
3. vyzýva Komisiu, aby koordinovala vypracovanie komplexných regionálnych alebo národných plánov od studní až po konečné využitie s cieľom riešiť problém úniku a presakovania vody v dôsledku nekvalitnej alebo nedostatočne udržiavanej infraštruktúry, a to aj na úrovni povodí, miest a poľnohospodárskych podnikov, a aby si na tento účel vymieňala osvedčené postupy;
4. zdôrazňuje pozitívnu úlohu, ktorú agroekológia a systémy ekologickej výroby zohrávajú pri ochrane objemu a kvality vody tým, že zvyšujú efektívnosť využívania zdrojov a cirkuláciu, zlepšujú odolnosť na úrovni poľnohospodárskych podnikov znižovaním vstupov a diverzifikáciou výroby, a tým rozkladajú riziko, čo je obzvlášť dôležité na zabránenie úplnému výpadku úrody; pripomína, že pre poľnohospodárov je užitočná výsadba živých plotov a stromov, zabezpečenie pokryvu pôdy, zabránenie nadmernému spásaniu, zamedzenie zhutňovaniu pôdy a zvyšovanie obsahu organickej hmoty a humusu v pôde;
5. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila vykonávanie národných strategických plánov SPP s cieľom znížiť závislosť európskeho poľnohospodárstva od zavlažovania a zvýšiť jeho odolnosť voči suchu a zároveň celkovo znížiť hydromorfologické zaťaženie, pričom by mala zohľadniť zistenia osobitnej správy Dvora audítorov o udržateľnom využívaní vody v poľnohospodárstve;
6. zdôrazňuje potrebu účinnejších a cielenejších poľnohospodárskych zavlažovacích systémov a celkovej rekalibrácie potrieb zavlažovania; žiada, aby sa investície do zavlažovania podporovali len vtedy, ak vedú k čistému zníženiu objemu vody používanej na zavlažovanie v danom povodí; zdôrazňuje, že by sa mali uprednostniť investície do obnovy ekosystémov a výrobných metód prechádzajúcich na agroekológiu;
7. zdôrazňuje význam kvality pôdy pre zadržiavanie a filtráciu vody; vyzýva Komisiu, aby sa zadržiavanie vody a čistiaca schopnosť, ako aj vlhkosť pôdy stali kľúčovým pilierom návrhu právnych predpisov EÚ v oblasti zdravia pôdy, ktorý bude uverejnený v roku 2023;
8. vyzýva na stanovenie záväzného cieľa EÚ, ktorým je neutralita degradácie pôdy v EÚ

do roku 2030, a to v súlade s osobitnou správou Dvora audítorov o dezertifikácii, keďže záväzok EÚ a členských štátov z roku 2015 nenasmeroval EÚ k riešeniu tejto otázky;

9. zdôrazňuje potrebu urýchliť znižovanie kontaminácie podzemných a povrchových vôd, najmä dusičnanmi a pesticídmi;
10. zdôrazňuje, že intenzita a frekvencia „megapožiarov“ sa celosvetovo zvyšuje; je znepokojený predpokladaným rozšírením oblastí náchylných na požiare a dlhšími obdobiami s vysokým rizikom požiarov vo väčšine európskych regiónov, najmä v prípade scenárov s vysokými emisiami; pripomína, že rozmanitá krajina s biologicky rozmanitými lesmi predstavuje väčšiu ochranu alebo prirodzenú bariéru proti rozsiahlym a nekontrolovateľným lesným požiarom; zdôrazňuje, že obnova biologicky rozmanitých lesov by bola prínosom pre predchádzanie požiarom a obmedzenie ich šírenia; zdôrazňuje potrebu väčšieho množstva zdrojov a rozvoja vedeckého riadenia požiarov a podpory budovania kapacít prostredníctvom poradenských služieb s cieľom riešiť účinky zmeny klímy v lesoch; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby lepšie podporovali a využívali integrované plány požiarneho manažmentu, a konštatuje, že si to môže vyžadovať lepšiu regulačnú kapacitu v členských štátoch, posilnenie verejných služieb a cieleňú podporu a intenzívnejšiu spoluprácu v oblasti prevencie katastrof, pripravenosti a reakcie na ne; zdôrazňuje význam ďalšieho rozvoja a plného využívania mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany pri lesných požiaroch a iných prírodných katastrofách; vyzýva Komisiu, aby zhromažďovala a širila medzi členskými štátmi poznatky o tom, ako prispôsobiť lesy súčasnej a očakávanej zmene klímy v súlade s novou adaptačnou stratégiou EÚ; vyzýva Komisiu, aby na základe zlepšených produktov programu Copernicus, umelej inteligencie a iných údajov diaľkového prieskumu vypracovala posúdenia a mapy rizika lesných požiarov s cieľom podporiť preventívne opatrenia; zdôrazňuje význam posilnenia mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany na zabezpečenie primeraných kapacít na boj proti lesným požiarom v EÚ;
11. zdôrazňuje, že závažnosť niektorých prírodných katastrof je v niektorých prípadoch aj dôsledkom faktorov spôsobených človekom vrátane nevhodného územného plánovania, ktoré vedie k výstavbe obydľí a infraštruktúry v záplavových oblastiach riek alebo na územiach ohrozených zosuvmi pôdy; v tejto súvislosti opätovne pripomína, že prostriedky z Fondu solidarity EÚ by mali podporovať väčšiu odolnosť a udržateľnosť, pričom by sa mali financovať riešenia založené na ekosystémoch (napr. zalesňovanie, obnova biotopov, najmä mokradí, a rekonštrukcia odolná voči zemetraseniam);
12. vyzýva Komisiu, aby predložila komplexnú stratégiu EÚ týkajúcu sa objemu vody a jej pridelovania vrátane zorganizovania európskej konferencie o vode s cieľom urýchlene vypracovať kritériá spravodlivého rozdeľovania vody v povodiach medzi členské štáty a navrhnúť jasné priority pre rôzne spôsoby využívania vody v prípade viacročného sucha; žiada, aby sa v tejto stratégii zohľadnil prístup založený na ľudských právach a zásada „nespôsobovať významnú škodu“ v záujme uprednostniť využitie vody na zdravotné a civilné účely a na pitie, následne na biologické a ekosystémové účely a nakoniec na hospodárske účely; žiada, aby táto stratégia zahŕňala aj mechanizmy na prerokovanie objemu vody, ktorý čerpajú rôzne zainteresované strany;
13. poukazuje na to, že energetický sektor je najväčším spotrebiteľom vody v Európe, keďže predstavuje 44 % celkovej spotreby, a že samotné odvetvie vodného

hospodárstva spotrebúva značné množstvo energie na odber, čerpanie, ohrev, chladenie, čistenie a odsolovanie vody; zdôrazňuje, že zlepšenie účinnosti využívania vody môže mať priamy vplyv na zníženie spotreby energie a zmenu klímy; vyzýva Komisiu, aby podporila zvýšené úsilie členských štátov o zintenzívnenie používania techník opätovného využitia vody, technológií a postupov zavlažovania šetriacich vodu, technológií zelených striech, inteligentných spŕch a toaliet v odvetví vodného hospodárstva vrátane zásobovania, kanalizácie a hospodárenia s dažďovou vodou, a to v rámci všetkých priemyselných, bytových a komerčných vodných cyklov a uplatnení; vyzýva na zmenu súčasných právnych predpisov s cieľom podporiť opätovné využívanie vody v priemyselných odvetviach, ktoré spotrebúvajú veľké množstvo vody, a to pri dodržaní najprísnejších kritérií kvality, ako aj v kanceláriách a domácnostiach opätovným využívaním úžitkovej vody;

14. upozorňuje na prudký nárast pestovania energetických plodín, ako sú repka olejná, palmový olej, sója, pšenica, kukurica atď., ktoré sa pestujú na výrobu bionafty a etanolu a ktoré si vyžadujú vodu na svoju produkciu, čím v podstate konkurujú využívaniu vody pre potravinárske plodiny;
15. zdôrazňuje, že v celej Európe žije mnoho ľudí v zastaraných a zanedbaných obydliach a v nevyhovujúcich životných podmienkach, čo ich robí zraniteľnejšími voči vplyvom extrémnych výkyvov počasia; vyzýva na urýchlené zavedenie ambiciózneho Sociálno-klimatického fondu na podporu najviac znevýhodnených skupín, najmä na zvýšenie energetickej účinnosti ich domovov, dekarbonizáciu ich vykurovacích a chladiacich systémov, a to aj prostredníctvom integrácie energie z obnoviteľných zdrojov, čo im umožní znížiť účty za energiu a zlepšiť kvalitu života;
16. zdôrazňuje, že je dôležité zabrániť financializácii vody, aby sa tak zabezpečil spravodlivý prístup a dobré hospodárenie so zdrojmi; vyzýva na zákaz obchodovania s vodou na európskych burzách cenných papierov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby spolupracovali s USA s cieľom zabrániť vplyvu obchodovania s vodou na americkej burze na dostupnosť vody v Európe;
17. vyzýva Komisiu, aby v súlade s článkom 345 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ďalej nepodporovala privatizáciu vodohospodárskych služieb, keďže sa nepreukázali žiadne výhody a keďže sa tým podporilo ovládnutie podnikov; vyzýva Komisiu, aby vytvorila databázu, v ktorej by sa zverejňoval stav zdrojov a zásob vody v držbe súkromných osôb, ktoré zhromažďujú vodu v rámci plánu vodného hospodárstva;
18. pripomína povinnosť štátov zabezpečiť ľudské právo na pitnú vodu, čo zahŕňa napríklad vytvorenie mechanizmov účasti vrátane uplatňovania slobodného, predchádzajúceho a informovaného súhlasu pôvodných obyvateľov a miestnych komunít v prípade rozsiahlej energetickej infraštruktúry (ako sú priehrady) a ťažobného priemyslu, systematické uznávanie zvykových práv na pitnú vodu a poskytovanie prostriedkov nápravy (prostredníctvom mechanizmu na vybavovanie sťažností) v prípade porušenia ľudských práv; ďalej zdôrazňuje potrebu zapojiť občanov EÚ do hospodárenia s vodou;
19. zdôrazňuje úlohu obchodnej politiky EÚ pri uplatňovaní základného ľudského práva na vodu; preto vyzýva na zahrnutie ustanovení týkajúcich sa vody do obchodných dohôd EÚ ako „základných prvkov“;

20. pripomína, že zdravie a bezpečnosť pracovníkov je v kompetencii EÚ a že v súlade so smernicou 89/391/EHS¹⁵ by mali byť pracovníci chránení pred akýmikoľvek rizikami vrátane vznikajúcich rizík; vyzýva Komisiu, aby dôkladne a urýchlene posúdila nové a vznikajúce riziká vyplývajúce zo zmeny klímy pre zdravie a bezpečnosť pri práci s cieľom lepšie chrániť pracovníkov pred vystavením vyšším teplotám, prirodzenému ultrafialovému žiareniu a iným súvisiacim a bezpečnostným rizikám;
21. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

---

¹⁵ Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, 29.6.1989, s. 1).